

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus: Naše inflační epizoda ještě ani zdaleka nekončí

Petr Macinka: Auta jako obětní beránek emisí? Bude mnohem hůř!

Jiří Weigl:
Tahle země není pro starý

Václav Klaus: 78. výročí osvobození ČSR od nacismu

Ladislav Ják:
Kritici patří do blázince

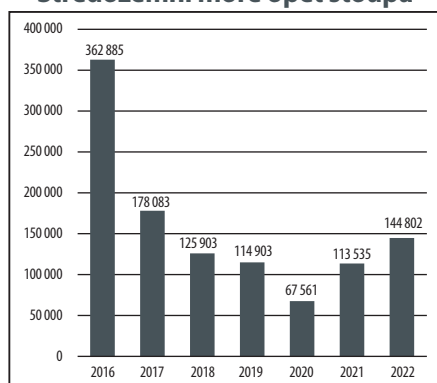
Ivo Strejček: Jak se dnes v Čechách politicky uvažuje

Václav Klaus: Dominiku Dukovi k osmdesátinám

Filip Šebesta:
Solženicyn stále aktuální!

DUBNOVÝ GRAF IVK

Počet migrantů putujících přes Středozezemní moře opět stoupá

Pramen: International Organization for Migration

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 26. 4. 2023

Naše inflační epizoda ještě ani zdaleka nekončí*

Václav Klaus

Zdá se, že je česká veřejnost, včetně převážné většiny ekonomických komentátorů (o ekonomické obci ani nemluvě, neboť ta neexistuje), ukolébána mírným poklesem tempa růstu cen na straně jedné a evidentním klidem vlády na straně druhé. Ta se tváří, a asi si i myslí, že se u nás nic nebezpečného neděje. Snad je i dnešní setkání příležitostí říci, že se něco děje.

Vláda sice vede své teatrální souboje s opozicí, nedávno např. o valorizaci důchodů, ale se svou vinou za pokračování naší dnešní inflace nic dělat nechce.

Vláda sice vede své teatrální souboje s opozicí, nedávno např. o valorizaci důchodů, ale se svou vinou za pokračování naší dnešní inflace nic dělat nechce. Možná si svou vinu opravdu ani neuvědomuje. Deficitní financování státního rozpočtu jí nevadí.

Je naší povinností, abychom ji z tohoto neoprávněného klidu vyvedli. Inflace u nás totiž nekončí. Nekončí sice ani v dalších zemích západního světa, ale zranitelnost naší

Inflace u nás nekončí. Nekončí sice ani v dalších zemích západního světa, ale zranitelnost naší ekonomiky je z různých důvodů výrazně větší.

ekonomiky je z různých důvodů – daných strukturou ekonomiky, strukturou zahraničního obchodu, extrémně nízkou mírou nezaměstnanosti, nedostatkem domácích energetických zdrojů (buď skutečným, nebo vzniklým jako důsledek zcela iracionální akceptace tragických omylů zelené

* Euro Business Breakfast, Kunsthalle Praha, Klárov, 4. dubna 2023. Projev byl publikován v týdeníku Euro dne 17. 4. 2023.

ideologie) – výrazně větší. Proto je naše míra inflace zřetelně vyšší než v zemích západní Evropy a než v USA.

Je banální říci, že inflace není přírodní katastrofou. Je man-made, dělají ji lidé. Je vždy a všude fenoménem měnovým. Bud

Inflace je důsledkem nadměrného množství peněz v ekonomice – vzhledem k produktu. Slavná kvantitativní rovnice směny platí vždy. Je účetní tautologií.

je příliš laxní měnovou politikou umožňována, nebo je aktivistickou měnovou politikou vyvolávána. Ať platí to či ono, inflace je důsledkem nadměrného množství peněz v ekonomice – vzhledem k produktu. ▶

EDITORIAL

Inflace sice v posledních měsících mírně brzdí, ale její pokles ani zdaleka nedosahuje razance a rozhodnosti jejího předcházejícího růstu. Růst cen zpomaluje jen velmi opatrně a zůstává i nadále mimořádně vysoký. Dnešní hodnoty inflace navíc již zahrnují a vztahují se k vysokým hodnotám stejného období minulého roku. O tom, že naše inflační epizoda ještě zdaleka nekončí mluvil na setkání Euro Business Breakfast prezident Václav Klaus. Jeho projev přetiskujeme v úvodu Newsletteru.

Jedno z odvětví našeho průmyslu ale zejména každodenních životů, na kterém je v poslední době zdaleka nejzřetelněji vidět, kam směřuje zelená politika Evropské unie je automobilismus. Vlastnictví motorového vozidla se postupně začíná stávat opět luxusem. V nejčtenějším motoristickém týdeníku Svět motorů o boji s automobilovými emisemi a jeho konsekvencemi psal kolega Petr Macinka.

Snižování dostupnosti osobní automobilové dopravy nejvíce dopadne na ty nejzranitelnější skupiny včetně seniorů žijících na venkově, kteří z mnoha důvodů nemohou spoléhat na i dnes chatrnou a dále zhoršující se „dopravní ▶

(Pokračování ze strany 1)

obslužnost“. Spolu s dalším si toho ve svém komentáři všímá Jiří Weigl a konstatuje, že „tahle země není pro starý“.

Václav Klaus přeje k osmdesátinám významné osobnosti římskokatolické církve i českého veřejného a kulturního života kardinálu Dominiku Dukovi. V krátkém sloupku pro Svaz bojovníků za svobodu pak připomíná 78. výročí osvobození od nacismu. Ivo Strejček si všímá vzájemně rozporného politického uvažování mezi náměstkem Morou a lidoveckým ministrem Hladíkem. Ladislav Jakl glosuje některé z posledních genderových výstřelků a autor těchto řádek komentuje stav veřejné debaty a to, že se opět zvětšuje rozdíl mezi tím, co se říká doma, a co na veřejnosti.

Bylo by chybou na tomto místě nezmínit fakt, že IVK oslavil 10. výročí od začátku svého aktivního fungování. Naším přátelům, sponzorům a blízkým jsme poděkovali na milém společenském setkání na počátku dubna v restauraci U Fleků. Všem, kdo při nás stojí a podporují naši činnost již deset let se patří poděkovat také na tomto místě a zároveň vyjádřit naději, že nám i nadále zachovají svou přízeň. I dál si hodláme stát za svými!

Filip Šebesta

Slavná kvantitativní rovnice směny platí vždy. Je účetní tautologií.

Už si pomalu veřejnost i naši ministři přestává plést růst jednotlivých cen s inflací. Není možné si plést relativní ceny s cenami absolutními. Inflace je růstem cenové hladiny. Neuchvacujme se proto popisováním příčin narušení nabídkových řetězců a zrodem úzkých míst v ekonomice. Obojí právě teď svou roli samozřejmě hraje, ale bez

Neuchvacujme se proto popisováním příčin narušení nabídkových řetězců a zrodem úzkých míst v ekonomice. Obojí právě teď svou roli samozřejmě hraje, ale bez nadměrného růstu množství peněz v ekonomice žádná inflace vzniknout nemůže.

nadměrného růstu množství peněz v ekonomice žádná inflace vzniknout nemůže. Nesvádějme její vznik na nedostatek čipů nebo na válku na Ukrajině. Už před touto válkou u nás dosahovala míra inflace více než 10%, něco, co jsme neznali už více než dvě desetiletí. Zodpovědný člověk by si proto diskusi neměl ulehčovat sváděním naší domácí inflace na válku na Ukrajině.

Nadměrnost peněz byla u nás vytvářena řadu let, od velké recese na konci nulté dekády 21. století až do léta 2021, kdy naše

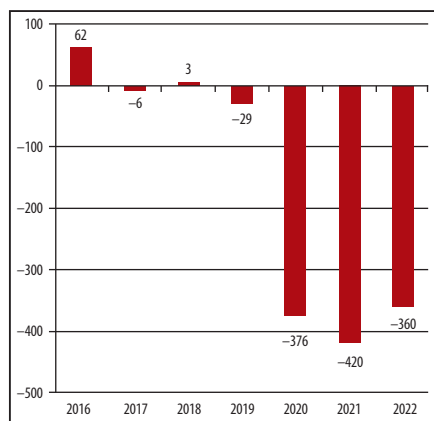
centrální banka šlápla na brzdu a začala zvyšovat úrokové sazby. I když inflace přetrvává a je dnes daleko vyšší, než byla ve chvíli, kdy byly úrokové sazby u nás prvně zvyšovány, centrální banka úrokové sazby zvyšovat přestala. Je to evidentní chyba nového vedení ČNB.

I když inflace přetrvává a je dnes daleko vyšší, než byla ve chvíli, kdy byly úrokové sazby u nás prvně zvyšovány, centrální banka úrokové sazby zvyšovat přestala. Je to evidentní chyba nového vedení ČNB.

Abychom ale byli spravedliví, měli bychom uznat, že v jednom smyslu má ČNB „svou“ pravdu. Dynamiku inflace dnes u nás více předurčuje vláda – svou rozpočtovou politikou – než centrální banka svou politikou měnovou. Inflaci už prožíváme skoro dva roky, ale rozpočtová politika státu ještě brzdit nezačala. Vláda sice „vypouští balónek“ o jednotlivostech typu valorizace důchodů nebo např. zvýšení daní z hazardu či daní z nemovitostí, ale cíl restriktivní, tedy antiinflační rozpočtové politiky ještě nevyhlásila. Mám strach, že ani nevyhlásí, neboť se tohoto slova bojí jako čert kříže. Bojí se nejen slova, bojí se hlavně toho, co by tato politika udělala s její popularitou.

Svými obřími rozpočtovými deficity provádí vláda politiku opačnou, politiku proinflační. Zkušenost mi říká, že je potřebné připomenout vývoj salda státního rozpočtu v posledních letech, ne každý ho má před očima.

Saldo státního rozpočtu České republiky (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ 2023

Je smutné, že stejně velké deficity, jaké byly v letech 2020, 2021 a 2022, plánuje vláda i na zbytek svého volebního období. Je třeba to označit za nepřijatelné. Nechť se příliš točít na včera vykázaném údaji o velikosti deficitu státního rozpočtu za první tři měsíce letošního roku – 166 mld. – ale neřici to není možné. Inflace se bez radikálního snížení rozpočtového deficitu odstranit nedá. Ocitli jsme se v rozpočtové pasti a musíme se z ní

pokusit vymanit. Že to není a nebude bezbolestné, je evidentní. Bude to přinášet nemalé politické náklady, neboť to bude vyžadovat zásahy do podstaty existujícího systému a do – s ním spojených – vzorců (či návyků) chování milionů lidí. Bude to mít i náklady ekonomické. Bude to mít za následek zastavení ekonomického růstu a s největší pravděpodobností ekonomický pokles.

Už teď jsou ale náklady inflace veliké. Inflace je rozsáhlý, do všech koutů lidského života „prosakující“ ekonomický fenomén, který rozděluje společnost. Nemá stejné důsledky pro všechny. Inflace je vždy a všude velkým, nikým přímo neorganizovaným redistributorem, neboli přerozdělovačem bohatství ve společnosti a to společnost chaotizuje. Někomu dává křídla, jiného ničí. Ztrácejí držitelé peněz, ztrácejí příjemci fixních příjmů, ztrácejí věřitelé. Jiné skupiny ekonomických subjektů na inflaci vydělávají – dlužníci, příjemci flexibilních příjmů, riskující investoři, a zejména stát. Pro své odstranění vyžaduje inflace tvrdý zásah do života společnosti a do chodu ekonomiky. Neví-li ministr financí, kde restrikcí provést, pak je náповěda jasná – restrikcce musí být plošná. V situaci zcela nehomogenní pětikoaliční vlády jiná forma restrikcce asi možná není.

Je smutné, že stejně velké deficity, jaké byly v letech 2020, 2021 a 2022, plánuje vláda i na zbytek svého volebního období. Je třeba to označit za nepřijatelné.

Naši dnešní – za 100 let nejvyšší – inflaci je třeba vidět v širším kontextu toho, co se děje v celé západní společnosti, resp. s celou západní společností. Tím širším kontextem je už dlouho trvajícím vzpoura proti ekonomii, proti ekonomickému myšlení, proti respektu k ekonomickým zákonitostem, a naopak tolerance předbírání politiky před ekonomikou, resp. diktátu politiky ekonomice. Politiky různých barev, dnes zejména barvy zelené. To jsou defekty, které dobře známe z éry komunismu. Vrátily se nám i bez centrálního plánování, bez znárodnování a bez monopolu jedné politické strany s novou silou.

Na rozdíl od komunismu u nás zatím nedošlo k likvidaci možnosti shromažďování a asociování se. Nedošlo proto k likvidaci nátlakových zájmových skupin (pressure groups), profesních organizací, odborů, komor, aktivistických, tzv. neziskových organizací, a tyto skupiny se zaslouhují o to, že radikálně posílil fenomén tzv. „nárokové společnosti“. To představuje paradigmatickou změnu v uvažování a chování jednotlivců a jejich nejrůznějších seskupení. Bez zásahu do „nárokovosti“ (návrtem k zasluhovosti) se inflace vyřešit nedá. ▶

Ekonomové (a spolu s nimi i centrální bankéři a ministři financí) si – zcela neoprávněně, nezodpovědně a ahistoricky – po období obav z deflace mysleli, že bude vznikající inflace inflací pouze „transitorní“ (přechodnou či dočasnou), což byl naprosto neudržitelný a neobhajitelný omyl. Propadla mu i sofistikovaná americká centrální banka.

Vidím to jako nové vítězství Keynesa a keynesiánství nad Friedmanem a monetarismem. Vidím to jako vítězství Stephanie Kelton (tedy Keltonové) a její MMT, neboli Modern Monetary Theory. Ekonomové tyto teorie dlouho nebrali vážně, protože si mysleli, že je vážně brát nelze. Hlavní tezí těchto teorií je myšlenka, že „deficits don't matter“ (že deficity nevedí) a že vlády mohou tisknout tolik peněz, kolik potřebují.

**Bez zásahu do „nárokovosti“
(návratem k zásluhovosti) se inflace
vyřešit nedá.**

Švýcarský ekonom Claudio Grass to ve svém komentáři z 10. března 2023 výstižně

vyjádřil slovy, že MMT je „politická strategie převlečená za ekonomickou teorii“. Považují za nesporné, že víra v tento způsob myšlení přispěla k dnešnímu nadměrnému množství peněz v ekonomice. Mnoho politiků si to, co říká MMT, bohužel myslí téměř vždy, ale teď jim někdo nabídl výmluvu, že je za tím skryta scientistní ekonomická teorie. Není.

**Centrální banka sama inflaci
nemůže porazit. Její tvrdý zásah by
vedl k dlouhé a hluboké stagnaci.
Klíčovou roli musí hrát i politika
fiskální.**

Keynes si to konec konců myslel také. Rychlost oběhu peněz, další veličina již zmíněné kvantitativní rovnice směny, byla podle něho zcela nepředvídatelná, a proto zastával názor, že se nedá říci nic o tom, co udělají změny v množství peněz s cenami. (To pěkně vykládá Peter Smith v australském časopise Quadrant, 13. září 2022.) Apologeti MMT doporučují politikům jako optimál-

ní strategii volit kombinaci rozpočtového deficitu a nízkých úrokových sazeb. Pánové Fiala se Stanjurova se touto teorií asi dnes a denně inspirují.

Známý americký odborník na inflaci John H. Cochrane obrací pozornost k tomu, že centrální banka sama inflaci nemůže porazit. Její tvrdý zásah by vedl k dlouhé a hluboké stagnaci. Klíčovou roli musí hrát i politika fiskální. A nejen ta. Opírat se jen o měnovou a fiskální politiku by vyžadovalo mít zdravou ekonomiku. Protože ekonomika ani v USA, ani u nás zdravá, pružná, flexibilní není, odstranit inflaci podle Cochranova vyžaduje současně provést i širší reformy ekonomické (Hoover Digest, zima 2023). V mé terminologii, vyžaduje to odstranit přeregulovanost ekonomiky (evropské i české), zbavit se zelené ideologie a potlačit nárokovost v uvažování ekonomických subjektů. Tak prostě to je.

V pozvánce na dnešní setkání byl uveden nadpis „Česko ve víru inflace – momentální výkyv, nebo strukturální hrozba?“ Moje odpověď na tuto otázku je snad jasná: naše inflace je to druhé. ■

Auta jako obětní beránek emisí? Bude mnohem hůř!

Petr Macinka
Institut Václava Klause

V uplynulých týdnech jsme mohli sledovat hned několik významných událostí, které již brzy ovlivní život všech motoristů, a tedy vlastně život úplně všech normálních lidí.

Evropský parlament v honbě za snižováním emisí CO₂ schválil zákaz prodeje nových automobilů se spalovacími motory od roku 2035. Tato nemilosrdná sebedestrukce Západu je doprovázena i prosazením tzv. normy Euro 7, která automobilovému světu zasadí ránu z milosti ještě o deset let dříve – již v roce 2025.

**Všechny zelené sekty se ve svých
apokalyptických výjevech
vždy odvolávají na výstupy
tzv. klimatického panelu OSN,
který si tato (a leckdy i vyšší) čísla
pravidelně cucá z prstu už desítky let.**

Nabízí se otázka, proč to sami sobě děláme a komu mohou naše auta tolik vadit? Připomeňme si hlavní důvod, jímž je tato ekonomická sebevražda ospravedlňována. Hlásná trouba zelených aktivistů, nátlaková organizace Greenpeace, nedávno opět vyhlásila, že „nesnížíme-li razantně emise CO₂,

dojde k nezvratným změnám a ztratíme nádeji zastavit globální oteplení okolo 1,5 °C.“

Všechny zelené sekty se ve svých apokalyptických výjevech vždy odvolávají na výstupy tzv. klimatického panelu OSN, který si tato (a leckdy i vyšší) čísla pravidelně cucá z prstu už desítky let. A je úplně jedno, že štedře financovaní pseudovědci, které tento panel sdružuje, se ve svých předpovědích dramaticky zmýlili vždy, bez výjimky.

**Donedávna okrajová přírodní
věda – klimatologie – se v důsledku
miliardových dotací, subvencí,
grantů a cestování po konferencích,
na nichž i světoví vládcí kolikrát
sedí v publiku pohodlně dostala
do popředí globálního zájmu.**

Jenže číslo je jen číslo. Donedávna okrajová přírodní věda – klimatologie – se v důsledku miliardových dotací, subvencí, grantů a cestování po konferencích, na nichž i světoví vládcí kolikrát sedí v publiku (o čemž se vědcům v seriózních oborech ani nesní), pohodlně dostala do popředí globálního zájmu. Zejména média tyto novodobé šarlatány milují a vytváří stálou poptávku po jejich katastrofických prorocích. Vzniká tím umělý (ale funkční) tlak na politiky, aby „něco dělali“. A protože politik je obvykle člověk naivní a marnivý, rád se přidá. Hlavně když bude fotografován u toho, jak zodpovědně „řeší“ vzdálenou budoucnost, již se stejně sám ani nedožije (namísto „ře-

šení“ skutečných problémů, které by mu mohly prohrát už příští volby).

Politikům, médiím, ale i zmiňovaným „vědcům“ (nejen) obsahově vypomáhá téměř mafiánská struktura zelených „neziskovek“, kterou se zvěstovatelům blížícího se zničení světa podařilo vytvořit během uplynulých dekád. Ukazuje se, že symbióza „pseudověda <-> média <-> politika <-> aktivisté z neziskovek“, k níž se v posledních letech významně přiblížil také byznys, funguje téměř dokonale. Má jen jeden malý háček. Je třeba něco udělat s nevěřícími. Tedy s obyčejnými lidmi, kteří si stále ještě myslí, že svá auta potřebují.

Řešení je jednoduché. Jedině svobodný člověk, jemuž byl díky kapitalismu (ať si na něj nadává, kdo chce, jak chce) umožněn skutečný osobní rozvoj, se může k planetě chovat „nezodpovědně“. Občanská svoboda a kapitalismus proto z pohledu zeleného systému řízení lidstva představují ty největší hrozby, které je třeba eliminovat.

**Občanská svoboda a kapitalismus
proto z pohledu zeleného
systému řízení lidstva představují
ty největší hrozby, které je třeba
eliminovat.**

Tím se dostáváme k tomu, čím jsme začali. K autům. Všichni revolucionáři všech dob se vždy snažili ovládnout obyvatelstvo tím, že lidem znemožnili pohyb, případně ho

zkolektivizovali. Již nevolníci za feudalismu mohli svému pánovi koně pouze vést, ale nikdy na něm nesměli jet. A podobné je to i dnes, kdy sledujeme extrémní a stále se zvyšující ideologický tlak na omezování individuální automobilové dopravy ve prospěch dopravy veřejné.

Možnost vlastnit osobní soukromý automobil je totiž jednoznačně tím největším výdobytkem svobody jednotlivce v historii lidstva. I v době tuhé československé normalizace měly miliony lidí možnost nasednout ze sídlištních garsonek na chalupu, na ryby, anebo někam do lesa, kde se alespoň chvíli cítili svobodně. Bez rozvíjejícího se automobilismu by nic takového neexistovalo.

Možnost vlastnit osobní soukromý automobil je totiž jednoznačně tím největším výdobytkem svobody jednotlivce v historii lidstva.

Jenže jak teď lidem automobily zakázat? Jak zajistit, aby se životní úroveň, které se západní civilizaci podařilo v 21. století dosáhnout, opět snížila a lidi zároveň drželi ústa i krok? Klíčem k řešení tohoto „problému“ se stal zelený útok na fosilní paliva a s ním spojená globální blamáž okolo emisí CO₂.

Cílem našich moderních zelených otrokářů je vytvoření „bezemisní a dekarbonizované“ společnosti, v níž jsou energetické potřeby uspokojovány pouze z tzv. obnovitelných zdrojů. Jenže málokdo si uvědomuje (a proto je důležité to připomínat), že právě snadno dostupné energie z fosilních a „neobnovitelných“ zdrojů (uhlí, ropa, zemní plyn, uran) stály za úspěšným rozvojem naší civilizace. Rozdíl mezi stavem světa a kvalitou života lidí na něm dnes a na konci 19. století je nekonečný. Za těch zhruba 150 let s fosilními zdroji lidstvo učinilo mnohem větší krok kupředu, než za tisíce let předtím, kdy byla celá společnost odkázána pouze na přírodní, neboli *obnovitelné*

zdroje. Opravdu je nutné pokoušet se tento úchvatný vývoj zastavit? Opravdu si přeje- me až takový „návrát k přírodě“?

Rozdíl mezi stavem světa a kvalitou života lidí na něm dnes a na konci 19. století je nekonečný. Za těch zhruba 150 let s fosilními zdroji lidstvo učinilo mnohem větší krok kupředu, než za tisíce let předtím.

Redakce časopisu Svět motorů si položila řečnickou otázku, zda jsou auta obětním beránkem emisí? Myslím, že to není přesné. Auta nemohou být obětí emisí, ale konkrétních lidí, kteří se nám je snaží zakázat. Všimějme si dobře, kdo tito lidé jsou. Ale všimějme si také těch, kteří podobná zvěrstva mohli zastavit, zpomalit, zablokovat či alespoň oddálit a neudělali to. I těch je dost. Shodou okolností nám zrovna vládnou.

Pojem „obětní beránek“ sedí. Jenže je to termín ryze náboženský a každé náboženství si pro své bohy žádá obětin opakovaných. Automobilismus (a časem nepochybně i letectví) padne jako první, protože produkuje emise – bez ohledu na to, že míra jejich „škodlivosti“ je velmi sporná a mezi vědci disentujícími mimo struktury OSN se o tom vede živá a seriózní debata. Další v pořadí proto musí být obětována svoboda slova, protože pravda o klimatu může být jen jedna a vše ostatní jsou dezinformace. Následovat bude regulace soukromého majetku, aby nikdo nemohl vlastnictvím něčeho neekologického svévolně přispívat k záhubě planety. Ruku v ruce s tím musí nastat konec volného trhu, protože zboží i služby na něm obchodované je třeba regulovat, licencovat a hlavně hlídat.

Daň za to bude obrovská. Přibude více kontrol všeho možného. Autům nyní zakážou píсты a výfuky, ale co nevidět se začnou povinně snižovat i emise mikročásteček z brzdových systémů (viz zmiňovaná norma Euro 7). Brzdit to už pak sice úplně nebude, ale pla-

netu zachráníme. S více kontrolami vznikne i více úřadů a zase bude více států. Zelenost EU výrazně „ztmavne“. Piráti v ní si spolu s ostatními „zelenými Khméry“ vynutí více globálních pravidel (a bohužel tím přivodí i více potenciálních globálních konfliktů), neboť emise CO₂ jsou přece problémem globálním, takže se musí řešit celoplanetárně a pokud možno z jednoho místa.

Autá nemohou být obětí emisí, ale konkrétních lidí, kteří se nám je snaží zakázat. Všimějme si dobře, kdo tito lidé jsou.

Ptáte se, co za to? Znovu uslyšíme stokrát omletu pohádku o tom, že za 300 let svět možná nebude o 1,5 °C teplejší. Zelené náboženství ale jinak nenabízí vůbec nic. Pouze odříkání, chudobu a v konečné fázi otroctví. To ten pan farář, který při nedělní mši v kostele slibuje svým ovečkám posmrtný život věčný, je v tomto srovnání vlastně docela grand.

Publikováno v týdeníku Svět motorů
č. 16/2023

78. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ ČSR OD NACISMU

Těch, kteří zažili květen 1945, strašně rychle ubývá. Zejména ubývá těch, kteří ho zažili ve věku, kdy mu dostatečně rozuměli. Mně byly v té chvíli čtyři roky, ale i v tomto věku jsem viděl po Tylově náměstí na pražských Vinohradech jezdicí tanky Rudé armády a stavění barikády v Bělehradské ulici. Slyšel jsem i střelbu z kulometu z věže kostela sv. Ludmily na náměstí Míru. Do roku 1948 se jmenovalo Purkyňovo. Po skončení II. světové války bylo slovo mír slovem pozitivním. Dnes je jeho použití výrazem politické nekorektnosti.

Dnes však nesmíme jen nostalgicky vzpomínat. Dnes je třeba aktivně hájit minulost v podobě, v jaké se skutečně udála. Ze všech sil je třeba se bránit reinterpetaci minulosti podle dnešních potřeb či zájmů. Nedopusťme, aby bylo tehdejší osvobození Československa pošpiněno či dokonce vynulováno dnešní válkou na Ukrajině. Generace našich rodičů a prarodičů, které děsivou dobu německé okupace i nadechnutí se 9. května 1945 autenticky prožívaly, by nám to na onom světě neodpustily. Prahu a většinu České republiky neosvobodila americká armáda.

Václav Klaus

Čtrnáctideník Českého svazu bojovníků
za svobodu Národní osvobození, č. 4,
18. dubna 2023

Předplatné IVK na rok 2023

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.
Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz

Tahle země není pro starý

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Snad žádná z dosavadních českých vlád nevytvářela dojem lhostejnosti a nezájmu vůči zájmům a potřebám nejpočetnější skupiny obyvatelstva naší země – seniorů – tak, jako vláda dnešní pětikoalice. Jako by chtěla dát za pravdu svým kritikům, že snad kvůli tomu, že senioři ve své velké většině údajně nejsou jejími voliči, nebere ve svém tékavém tápání v hospodářské politice na nejstarší generaci ohled a neomylně volí řešení, která seniorům s omezenou schopností se bránit přinesou jenom další zhoršení jejich života a jeho perspektiv.

Políčkem starým lidem, kteří již mají dlouhodobé snížení příjmů jisté, bude avizované zvýšení daně z nemovitostí. Bude se týkat z velké části vyliďňujícího se venkova, odkud mladí odcházejí a ve vesnicích dožívají převážně staří lidé.

Prvním příkladem tohoto přístupu byl způsob, jakým bylo zrušeno dosavadní schéma valorizace důchodů. Vláda, která rok a půl rozhazovala plnými hrstmi a holebala se, kolik dalších příjemců sociálních dávek svou „úspěšnou“ energetickou politikou vytvořila, po úspěšných komunálních a prezidentských volbách začala náhle předstírat snahu o řešení rozvalu veřejných financí, k němuž mohutně přispěla a přispívá. Namísto toho, aby zformulovala konzistentní a realistickou komplexní strategii, spravedlivě rozkládající náklady konsolidace státního rozpočtu na celou společnost, přesvědčila ji o jejím smyslu a s rozmyslem úsporný program uskutečňovala, dopustila, aby osekání budoucích příjmů důchodců bylo prvním a zatím jediným viditelným výsledkem jejich snah o šetření. Na ničem dalším se dosud neshodla. Vše ostatní, co dosud předvedla, je jenom chaos a zmatek.

Bez aut se na venkově dnes žít nedá a elektromobily jsou a budou vždy mimo možnosti dnešních důchodců. Nikoho to nezajímá.

Druhým políčkem starým lidem, kteří již mají dlouhodobé snížení příjmů jisté, bude avizované zvýšení daně z nemovitostí. Bude se týkat z velké části vyliďňujícího se

venkova, odkud mladí odcházejí a ve vesnicích dožívají převážně staří lidé. Na ně se chystá erár se zdvojnásobením daně z chalup a pozemků, které s takovými náklady a obtížemi z mizerných důchodů udržují. A navíc jim zřejmě uloží povinnost si ta svá stará stavení za statisíce zateplit. Jak a za kolik, to nikdo neřeší. Chce to Brusel a tomu se neodporuje.

Co v praxi znamená na českém venkově pojem dopravní obslužnost, se zeptejte těch, kteří jsou na ní závislí.

Dnes na venkově staří lidé přezívají pouze díky svým automobilům, většinou ojetým, s nimiž jsou schopni si obstarat nejen přístup k úřadům, zdravotním a dalším službám ve městech, ale i zásobování, které na venkově kolabuje. Co v praxi znamená na českém venkově pojem dopravní obslužnost, se zeptejte těch, kteří jsou na ní závislí. A tato vláda dělá všechno pro to, aby zelené šilenství i tyto skromné možnosti mobility na venkově zlikvidovalo. Bez aut se na venkově dnes žít nedá a elektromobily jsou a budou vždy mimo možnosti dnešních důchodců. Nikoho to nezajímá.

Na ty ze starších lidí, kteří ještě podnikají a provozují svá nedostatková řemesla, si stát vyšlápl nuceným povinným zavedením datových schránek, kterým mnoho seniorů nerozumí a není schopno je ovládat. Nutí je tedy jako OSVČ buď skončit úplně, nebo přejít do šedé ekonomiky. Masově se to dnes děje.

Na ty ze starších lidí, kteří ještě podnikají a provozují svá nedostatková řemesla, si stát vyšlápl nuceným povinným zavedením datových schránek, kterým mnoho seniorů nerozumí a není schopno je ovládat.

Posledním příkladem arogantního vrchnostenského šlendriánu a neschopnosti je tzv. restrukturalizace České pošty, která má za cíl zrušení několika stovek poštovních poboček. Česká pošta je důkazem totální neschopnosti státu řídit podnik a vést ho k racionálnímu fungování. Problémy jejího hospodaření mají nepochybně přirozené příčiny dané rozvojem digitálních služeb a také konkurence v odvětví. Velká většina z nich je však dána způsobem, jakým politici k podobným státním firmám přistupují.

Po léta s každou vládou se měnící vedení České pošty vidí pokaždé jako jedinou

možnost k odstranění ztrátovosti redukcí sítě poboček a zdražení služeb. A tak, zatímco její nově vzniklí konkurenti sítě obchodních míst usilovně budují, Česká pošta je ruší. Služby zákazníkům její vedení fakticky nikdy nezajímaly, vždy se jednalo hlavně o experty na čerpání dotací a službu politikům. A tak pošta léta všechny služby zdražuje tak, aby se zákazníkům nevyplatilo je používat. Objednat si domů balík přes poštu znamená, že si ho budete muset dojet sami na pobočku vyzvednout a hodinu tam ve frontě vystát. Už dávno poštáči pouze házejí do schránky lístečky, že vás nezastihli, i když jste celý den doma.

Po léta s každou vládou se měnící vedení České pošty vidí pokaždé jako jedinou možnost k odstranění ztrátovosti redukcí sítě poboček a zdražení služeb.

Za ta léta se jim většinu zásilkového a dalšího byznysu podařilo přenechat konkurenci za blahosklonného přihlížení politiků, a tak dnes přišli se skutečnou „reformou“ – jedna pošta na několik desítek tisíc lidí. Většina

Objednat si domů balík přes poštu znamená, že si ho budete muset dojet sami na pobočku vyzvednout a hodinu tam ve frontě vystát. Už dávno poštáči pouze házejí do schránky lístečky, že vás nezastihli, i když jste celý den doma.

mladších lidí se v důsledku výše popsaného poštám snažila vyhybat, ti to tedy přežijí, ale pro staré lidi s jejich důchody a dalšími potřebami je to další rána, kterou nikdo nečekal. Panuje zděšení.

Vláda nekomunikuje, nikdo ji neřídí. Protestují starostové, protestují hejtmani, nikdo s nimi o záměru a jeho dopadech nejednal. Ministr financí bez jakékoliv vize a strategie pouze mechanicky lapá miliardy odkudkoliv, problémy lidí ho nezajímají. Vynucené a různě nahodilé kroky se vrší a řetězí, na zoufalou bezkonceptnost doplatí nakonec všichni, ale senioři jsou první na řadě.

Půjde-li vše dále beze změny touto cestou, možná se nakonec dočkáme i legalizace eutanázie. Úcta k životu, tradicím a jejich nositelům se vytrácí. Staré lidi je třeba minimálně převychovat, nabádají pokrokáři mládež. Musejí už přece jednou pochopit, že „tahle země není pro starý“.

3. dubna 2023

Kritici patří do blázince

Ladislav Jaki
člen správní rady IVK

Máme nejlepší vládu v dějinách. Nejlepší vládu na celém světě. Sice je podle nějakého průzkumu veřejného mínění nejhorší vládou za posledních deset let, ale věřte dnes nějakým průzkumům.

Novináři hlavního proudu si tuhle vládu vysnili, tak v jejich očích být nejlepší musí – a hotovo. Přesto se proti naší vládě konají už osm měsíců mohutné protesty v ulicích a na náměstích. V médiích se dnes dočítáme názor jedné psychoterapeutky, že zásadním faktorem, který přivádí lidi na demonstrace, jsou osobní problémy. Nějak si nepamatuju, že by ona či jí podobní takhle psali o srocování Michprdů (tzv. milionu chviliek pro demokracii).

Ostatně, tenhle přístup ke kverulantům a frustrovaným jedincům, kteří neuměli docenit přednosti pokrokového zřízení, se osvědčil už za Stalina. Nesouhlasíš s naší cestou k socialismu? Pak to asi nemáš v hlavě v pořádku. Muselo ti přeskočit a potřebuješ léčení někde v ústavu.

Ještěže jsou mezi námi i lidé úplně normální. Jeden takový úplně normální člověk v Americe byl použit pivovarským gigantem k reklamní kampani. Dotyčný si o sobě kdysi začal myslet, že je letišťem. A protože v Americe je nutno respektovat lidi podle toho, čím se cítí, začali se k němu chovat jako k letišti. Lékaři mu na záda přiopeřovali ranvej a do břicha mu instalovali han-

gáry. A pak na něm přistála nabídka k one reklamní kampani.

Člověk by myslel, že své okolí máme chránit především kvůli kvalitě našich životů. Ale kdeže. Naše životy nikoho nezajímají, když se ubližuje přírodě. Možná by to chtělo vyšetřit, kdo ublížil Venuši a Marsu, že tam dnes panují takové nehostinné podmínky.

Na tu reagoval jiný Američan (patrně nenormální) a natočil i zveřejnil video, na němž z automatické pušky rozstřílel napadrtí firemní lednici onoho pivovaru. A že tohle už pít nebude. Zhlédnutí miliony. A našlo se mnoho dalších nenormálních, kteří na svých videích odhazovali plechovku s produktem dotyčného pivovarského gigantu se slovy, že tohle už nikdy. Akcie pivovaru rázem klesly v přepočtu o víc než sto miliard korun, což je cifra, která by zamávala s hospodařením středně velkého státu.

Vidíte to, netolerantní lidé si pořád nedají říct. Ti lepší z nás jim přece tolikrát vlivně říkali „Koukej být tolerantní, nebo dostaneš po hubě“, ale někdo to pořád nechce pochopit. A sto miliard v luftu. Kolik pokrokových aktivit by šlo za takové peníze podpořit!

Podporu by si třeba jistě zasloužila mladá zapálená francouzská europoslankyně. Ta navrhuje (a nejspíš bude úspěšnou), aby ubližování přírodě bylo zařazeno mezi nepromlčitelné zločiny spolu třeba s genocidou. Člověk by myslel, že své okolí máme chránit především kvůli kvalitě našich životů. Ale kdeže. Naše životy nikoho

nezajímají, když se ubližuje přírodě. Možná by to chtělo vyšetřit, kdo ublížil Venuši a Marsu, že tam dnes panují takové nehostinné podmínky. Jak tyhle planety asi musí trpět.

Zato taková Vídeň, to je oáza klidu, míru a pořádku. Kafičko, sacherdort, řízek. Jen dnes v noci se to tam trochu zvrtilo, když parta Alžířanů mačetami a tyčemi vysvětlovala domorodcům principy multikulturalismu. Přitom by člověk myslel, že všichni Rakušani mají tyhle principy zažité nejméně od dob svého velkého krajana a budovatele jednotné Evropy, rodáka z Braunau. No, snad tahle bolestná lekce otevře oči i posledním slepým.

Zato taková Vídeň, to je oáza klidu, míru a pořádku. Kafičko, sacherdort, řízek. Jen dnes v noci se to tam trochu zvrtilo, když parta Alžířanů mačetami a tyčemi vysvětlovala domorodcům principy multikulturalismu.

Ale vraťme se k naší vládě. Musíme jí přiznat opravdu velkou stabilitu a trvanlivost. Je u moci už jedenapůl roku a pořád se drží ve stejném složení. Nějací kazisvěti to ale chtějí vládě pokaňkat s tím, že náš nejlepší ministr financí má na triku největší schodek státního rozpočtu v dějinách. Jenže co s tím měl, chudák, dělat, když pořád byly nějaké volby, a to fakt není vhodná doba na šetření. On se teď určitě polepší. Až na-
prší a uschne.

Ostatně, nevíte, čím teď straší naše oblíbené Intersucho?

20. dubna 2023

Jak se dnes v Čechách politicky uvažuje

Ivo Střežek
člen správní rady IVK

Marek Mora, bývalý viceguvernér ČNB, je nově náměstkem ministra financí a má na starosti veřejné finance. Lidovec Petr Hladík je ministrem životního prostředí v české vládě. Oba dnes poskytli rozsáhlé rozhovory dvěma českým deníkům. Jejich postoje jsou natolik vzdálené, že potvrzují starou pravdu: dělají-li dva totéž, není to totéž.

Marek Mora rozumně národohospodářsky varuje, že „hlavní část konsolidace veřejných financí musí spočívat v daleko výraznějším omezení vládních výda-

jů,“ a „neuděláme-li to, máme našlápnuto na cestu, po které bychom se mohli dostat do stejných potíží jako Řecko.“ Mora oceňuje, že „makroekonomická stabilita: nízká inflace a stabilita veřejných financí, byla vždy jednou z největších devíz této země“. Racionálně krotí bláznivé nápady členů pětikoaliční vlády varováním před ukva-

---

Zatímco Mora použil slova „úspory“ ve dvoustránkovém rozhovoru snad stokrát, Hladík si také ve dvoustránkovém rozhovoru otázku „kolik to bude stát a máme vůbec na to?“ nepoložil ani jednou.

---

peným přijetím eura slovy: „Nebylo by to výhodné ... Máme platnou strategii vstupu do eurozóny a dřívější vstup by byl dramatickou změnou pro naši měnovou politiku.

Cílem ČNB by už nebyla dvoup procentní inflace, ale stabilita kurzu.“ Mora varuje před dalšími vlnami dotací tvrzením, že „musíme odmítnout francouzský přístup, že na dotace musíme reagovat ještě většími dotacemi“ a spíše než „spoléhání na evropské dotace by mělo dojít k celoevropskému snížení regulací“.

Názory náměstka ministra financí Mory ale nijak nevyvádí z míry lidovecké rozhazování ministra životního prostředí Hladíka na všechny možné strany. Nijak nehodlá korigovat svůj dotační apetit a slibuje další a další „zelené“ dotace.

Že tento člověk dál nepůsobí v Bankovní radě ČNB, je tragickou výpovědí o způsobu

bu koncepčního politického uvažování zodpovědných lidí o budoucnosti České republiky.

Názory náměstka ministra financí Mory ale nijak nevyvádí z míry lidovecké rozhazování ministra životního prostředí Hladíka na všechny možné strany. Nijak nehodlá korigovat svůj dotační apetit a slibuje další a další „zelené“ dotace. Tvrdí, že „přidáme nové okruhy podpory, než bychom něco zásadního měnili.“ Slibuje, že se rozjede nový rozsáhlý dotační titul s názvem „Oprav si dům po babičce“, neboť „v obcích se nacházejí tisíce nemovitostí, které

nejdou obydleny“ (zde evidentně myslí na své sestry a bratry víc, než na aktuální stav státního rozpočtu) a nehlídá na zdroje. Slibuje, že „Česká republika si půjčí z Národního plánu obnovy, ze zdrojů, které má k dispozici Evropská unie ... a samozřejmě můžeme zapojit bankovní sektor“ (snad nová forma windfall tax?). Hladík, aniž by vzal v úvahu stav veřejných financí, bezohledně prosazuje programy rozsáhlého zateplování domů, budování fotovoltaických zdrojů snad na každé budově, vnucuje nám nový krásný zelený svět – ale na gigantický dluh.

Zatímco Mora použil slova „úspory“ ve dvoustránkovém rozhovoru snad stokrát, Hladík si také ve dvoustránkovém rozhovoru otázku „kolik to bude stát a máme vůbec na to?“ nepoložil ani jednou. Vlastně jsem to v jeho případě ani nečekal!

Že tomuto reprezentantovi českých lidovců, dlouhodobě se potácejících pod hranici volitelnosti, bylo svěřeno vlivově nejsilnější ministerstvo, je také zoufalou výpovědí o beznadějném stavu dnešního politického uvažování v Čechách.

17. dubna 2023

Dominiku Dukovi k osmdesátinám

Václav Klaus

Když mi bylo osmdesát, pan kardinál o mně v Xantypě hezky a přátelsky napsal a nyní mám šanci mu to oplatit. Radši jsem si teď znovu nepřčetl, co o mně tehdy napsal, aby mne to nesvádělo k pokusu o jakési symetrické psaní.

Pana kardinála Duku mám rád a myslím, že si i přes velmi odlišné životní osudy, výchovu a vzdělání, společenské uplatnění a práci v mnohém rozumíme. Naše dobré vztahy trvají již od závěru 90. let, kdy se stal biskupem královéhradecké diecéze. Od té doby jsme se sice nepravidelně, ale poměrně často setkávali a mluvili jsme spolu.

Teď mne napadá přidat ještě Nepomuk, samozřejmě i Starou Boleslav. Besedovali jsme spolu i v České televizi (pořad se jmenoval „Společný výsledek“ a natáčel se ve střešním altánu Arcibiskupského paláce), ale i třeba na malém parníčku „převoz-

pana kardinála Duku s jeho předchůdcem i následovníkem, nebudu diskutovat Dukovo místo v současné církvi a jejích sporech. Nepřisluší mi to, nemám na to potřebné znalosti (a už vůbec ne mandát). A navíc, kdybych pana kardinála v některé z těchto

Prezident Václav Klaus a arcibiskup Dominik Duka při podpisu Slavnostního prohlášení o úpravě vzájemných vztahů při péči o Katedrálu sv. Víta, 24. 5. 2010.

Považuji ho za jednu z nejvýraznějších postav českého veřejného života posledních tří desetiletí a za jednu z mála všeobecně přijímaných a respektovaných autorit v naší veřejnosti.

Bylo to na nejrůznějších místech – v Hradci Králové, v Praze, ve Vatikánu, na Velehradě, v Lánech i na Pražském hradě. Setkávali jsme se na Sněžce při každoroční srpnové svatovavřínecké pouti (jednou dokonce i s kardinálem Meisnerem z Kolína nad Rýnem), v bavorském Pasově při diskusi o existenci či neexistenci duše Evropy (spolu s vídeňským kardinálem Schönbornem), na pohřbu tragicky zahynulého polského prezidenta Kaczyńskiego v Krakově (kam jsme spolu jeli vlakem, protože kvůli výbuchu islandské sopky tehdy v Evropě neletala letadla), při návštěvách papežů Jana Pavla II. a Benedikta XVI. v naší zemi, v Arcibiskupském paláci v Praze, v hanspaulském sídle IVK i leckde jinde.

níka pražského“ Zdeňka Bergmana. Setkali jsme se i letos v lednu při pohřbu papeže Benedikta XVI. na Svatopetrském náměstí v Římě. Teď si vzpomínám, a vlastně bych měl zdůraznit, že jsem oficiálně, jako prezident republiky, mluvil v katedrále svatého Víta, když se Dominik Duka ujímal svého arcibiskupského úřadu. Na mnoha z těchto setkáních byla i moje manželka, která si s panem kardinálem také dobře rozuměla. Pan kardinál vídal i naše děti a vnoučata.

Určitě jsem na spoustu dalších míst a událostí zapomněl, ale uvědomil jsem si, že na světě není moc lidí, o kterých bych takový dlouhý seznam mohl sestavit.

Podářilo se nám dohodnout i několik důležitých věcí mezi pražským arcibiskupstvím a Pražským hradem ohledně katedrály svatého Víta. Myslím, že tomu byl velmi rád. Byl to on, kdo otevřel možnost nějaké pragmatické řešení nalézt. My na něj byli připraveni.

Nebudu se v tomto krátkém blahopřání dotýkat vnitrocírkevních témat, porovnávat

věcí nějak pochválil, přivodil bych mu jen problémy.

Smím však hodnotit Dominika Duku v jiné roli a v jiné pozici. Považuji ho za jednu z nejvýraznějších postav českého veřejného života posledních tří desetiletí a za jednu z mála všeobecně přijímaných a respektovaných autorit v naší veřejnosti. Za člověka pevného, přímého, jdoucího rovně po hlavní cestě, kterou si pro život zvolil, nikoli po snadnějších vedlejších cestách a cestičkách, které si volí mnozí jiní. Za člověka pevného ve své víře, ale tolerantního k životu a postojům jiných lidí.

Nesmírně si vážím toho, že ho mohu znát. Chtěl bych mu k jeho osmdesátým narozeninám popřát co nejvíce zdraví, síly a elánu. Přeji mu, aby mohl i v dalších letech pokračovat ve svém díle a poslání, které i bez autority arcibiskupského postu určitě nekončí. Budu se těšit na každé další setkání.

Pane kardinále, všechno nejlepší.

26. dubna 2023

Solženicyn stále aktuální!

Filip Šebesta

Institut Václava Klause

Stále více se při svém konzervativním pohledu na svět setkávám ve svém okolí s pocitem narůstajícího osamocení a nevolnosti. Spousta vzdělaných, kultivovaných i úspěšných lidí s rostoucími obavami a skepsí vnímá vyhocenou atmosféru veřejné společenské diskuse, která ve svém stále striktněji vymezeném černobílém ohraničení neumožňuje vážnou demokratickou debatu o mnohých otázkách.

Naše demokracie by přitom měla umět snést a být schopna se popasovat i s jinými než jen s oficiálně přípustnými mainstreamovými názory. Není-li toho schopna, pak není k ničemu a můžeme ji směle zahodit. Kladu si v té souvislosti vážnou otázku, zda byla rodící se demokracie po roce 1989 křehčí, než je ta dnešní zavedená, která po třiceti letech svého fungování, cítí nutkavou potřebu reglementovat a usměrňovat veřejný prostor. Nevím, ale jisté je, že ta první toho rozhodně snesla víc. A obecně se má asi za to, že to bylo k jejímu prospěchu.

Nevládne institucionální cenzura, nemáme vrchního cenzora – i když si mnozí mysleli, že to byl pan Klíma a byli rádi, když byl odejit – vůči němuž bychom mohli směřovat náš hněv a odpor.

Nevládne institucionální cenzura, nemáme vrchního cenzora – i když si mnozí mysleli, že to byl pan Klíma a byli rádi, když byl odejit – vůči němuž bychom mohli směřovat náš hněv a odpor. Zároveň ale mnozí cítíme, že některé názory se jaksí nemohou vyslovovat, aniž by za ně hrozilo veřejné zastuzení, lynč na sociálních sítích a dnes už stále častěji i vyhazov z práce, a to jak v soukromém, tak ve veřejném sektoru. Zvyšuje se četnost exemplárních trestů a veřejné vymáhaných omluv a pokání, když jednou někdo klopýtne a náhodou si dovolí říct něco, co už se v danou chvíli nesmí.

To si pochopitelně vynucuje změny chování lidí a způsobu jejich veřejného vystupování i sebe prezentace. Rozdíl mezi tím, co se říká doma a tím, co si lidé dovolují říkat veřejně, se opět zvyšuje. Otěže nad našimi debatami opět začíná přebírat autocenzura, mnohem nebezpečnější a účinnější než cenzura institucionalizovaná. Lidé stále častěji sami od sebe omezují své vlastní vyjadřování, aby náhodou nepřekročili

neviditelné mantinely přípustného. Opět se ztišují hlasy.

Na opačném pólu sebeomezování pak stojí někdy až zuřivé signalizování „správných“ postojů. Havlův zelinář z Moci bezmocných si vystavil do výlohy mezi cibuli a mrkev heslo: „Proletáři všech zemí, spojte se!“. Havel absurditou umístění jednoho z velkých hesel mezinárodního komunistického hnutí mezi zeleninu krásně ilustroval dokonalou absurditu tohoto činu. Dnes se deklamuje na sociálních sítích. Přebarvují se profilové obrázky, do popisků se umísťují dlouhé řady vlaječek. Jeden známý šéf českého pokrokového think tanku velmi blízkého současné hlavě státu to dovedl k dokonalosti. V popisku jeho účtu stojí: „Enemies: Russia, China; Friends: NATO, EU, Ukraine, Taiwan“. Příznačná byla proto z vět veřejné omluvy (sebekritiky) známého pětibojaře zejména tato: „Nebojte se, nejsem na špatné straně.“

Lidé stále častěji sami od sebe omezují své vlastní vyjadřování, aby náhodou nepřekročili neviditelné mantinely přípustného. Opět se ztišují hlasy.

Lidé nespokojení a lidé s jiným názorem jsou označováni za dezoláty a ti, u kterých by to působilo například vzhledem k jejich vysokým akademickým titulům nebo úctyhodné životní dráze jako pěst na oko zase za agenty cizích mocností nebo chcímíry. Je to podobné, když ne přímo stejné, jako když dříve *Rudé Právo* psalo o „ztroskotancích a samozvancích“. Na „nabídkové straně“ je pak snaha demokraticky odpovídat na vůli občanů, která není ve shodě s vládnoucím liberálně demokratickým dogmatismem, očeřována jako nepřípustný populismus.

Lidé, kterým to není lhostejné a nejsou ochotni se s daným stavem věcí smířovat, tak dnes znovu míří do jisté vnitřní emigrace. Zakládají, ať už formální nebo neformální, spolky či jen stolní společnosti, pečují o okruh svých blízkých známých, jímž důvěřují, se kterými se mohou svobodně bavit o věcech ještě v nedávné době zcela normálních a přípustných a ano, i se s jistým gustem vysmívat pokrytectví a lžím veřejného prostoru. Čas od času se jim podaří narazit na někoho, kdo to vidí podobně a má kolem sebe také okruh obdobně smýšlejících a dané skupinky se třeba protnou. Vzájemně se kultivují a obohacují a v duchu *Benediktovy cesty* amerického křesťanského konzervativce Roda Drehera „pečují o kořeny“, jelikož správně cítí, že pro smysluplnou politickou akci (stále ještě) neexistuje, jak přesně říká Václav Klaus, ta druhá strana nabídky, čili poptávka.

Vesměs o sobě tito lidé ale moc vědí, přitom jich nejspíš není málo – studenti, lidé středního věku, starší. Radostné je poznání, když člověk zjistí, že se svým přesvědčením není jediný. Člověk je nerad sám. Každé přirovnání kulhá, ale to, jak kolem sebe mnozí dnes cítí potřebu vytvářet skupiny blízkých, v leččems připomíná éru komunismu či raných etap národního obrození.

Dobře si pamatuji jak silně na mne v době, kdy se mi dostala do rukou, zapůsobila esej *Nežít se lží* Alexandra Solženicyna. Ruský disident v textu z roku 1974 přichází s návodem, jak obstát ve světě, kde není možné říkat pravdivě to, co si člověk myslí. Solženicyn samozřejmě rozumí tomu, proč lidé nemohou „vyjít do ulic“ a poukázat na to, co většina z nich dávno ví. Ty důvody byly podobné jako dnes převážně existenčního charakteru. „Jen se neodtrhnout od stáda, neudělat krok samostatně, abychom se náhle neoctli bez bílé veky, bez plynových kamen, bez povolení pobytu v Moskvě,“ píše. Ale nemá cenu se snažit přepisovat slova nositele Nobelovy ceny:

„A zde leží, námi přehlížený, nejprostší a nejdostupnější klíč k našemu osvobození: osobní neúčast při lhaní! Třebaže lež vše pohltila, třebaže lež vším vládne, v tom nejmenším se však postavme na odpor: ať si vládne, ale ne mou pomocí!

A to je východisko ze zdánlivě uzavřeného kruhu naší nemohoucnosti! To nejsnadnější pro nás a nejzlobnější pro lež. Neboť když se lidé od lži odvrátí, přestane prostě existovat. Podobně jako náказа může existovat pouze s lidmi.

Každé přirovnání kulhá, ale to, jak kolem sebe mnozí dnes cítí potřebu vytvářet skupiny blízkých, v leččems připomíná éru komunismu či raných etap národního obrození.

Nedozráli jsme k tomu, abychom vyšli na náměstí a veřejně hlásali pravdu, abychom nahlas vyslovili, co si myslíme; je to sice hrozné, ale vyzývat k něčemu takovému nemá smysl. Odmítejme však alespoň říkat to, co si nemyslíme!“

Někdo jistě namítne, že to jsou příliš silná slova pro dnešek, že nemáme gulagy ani sovětskou tajnou policii. Jsou a nemáme. Ale trvám na tom, že princip těchto slov je obecně platný. V komunistické totalitní diktatuře ta slova platí bezesbýtku, v nominálně svobodné společnosti, která lehkovězně k softverzi totality sklouzává, by měla burcovat.

Nemůžete-li proto, ať už z jakýchkoli důvodů, říkat to, co si skutečně myslíte, neumísťujte alespoň do svých výloh hesla, jež se Vám přičí!

19. dubna 2023